697/04

Den 10. maj 2004 blev i sag nr. 61.824:

xxx xxxx xxxxxx
xxxxxxxxx xxxxx xxxxxxxxxxx
xxx xxxxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxxxx x

mod

Codan Forsikring A/S
Gl. Kongevej 60
1790 København V

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har livsforsikring i Codan Forsikring A/S, påstår ved sin advokat selskabet tilpligtet at anerkende klagerens erhvervsevne i perioden 23/11 2000 til den 31/7 2002 har været nedsat med 2/3.

Det fremgår af sagen, at klageren den 22/8 2000 i forbindelse med ophæng i et vindue trådte forkert og faldt frontalt ned på et stengulv, og derved pådrog han sig en hjernerystelse.

Forsikringen giver ret til udbetaling af halv forsikringsydelse og fritagelse for halvdelen af præmien, hvis klagerens generelle erhvervsevne nedsættes med mindst halvdelen. Nedsættes erhvervsevnen med 2/3 udbetaler selskabet fulde forsikringsydelser.

Efter karensperiodens udløb ydede selskabet klageren præmiefritagelse og udbetaling af halve ydelser ad flere gange. Klageren fik den 1/8 2002 tilkendt mellemste førtidspension, og fra dette tidspunkt har selskabet bevilget klageren fulde forsikringsydelser og fuld præmiefritagelse.

Klagerens advokat er utilfreds med, at selskabet i perioden 23/11 2000 til den 31/7 2002 alene har ydet klageren halve forsikringsydelser. Klagerens advokat har ved skrivelse af 5/8 2003 til nævnet bl.a. anført:

"Ved skrivelse af 28. august 2002 anmodede advokat M.P.P. om forhøjelse af garantilønnens udbetaling og præmiefritagelse svarende til 2/3 med tilbagevirkende krav for perioden november 2000 og til dato, jfr. bilag 14. Dette skete med henvisning til forsikringens betingelser om en samlet vurdering af den nedsatte erhvervsevne, bedømt under hensyn til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed om muligheden for at tjene, hvad der i samme egn er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse.

Ved skrivelse af 1. november 2002 afviste Codan Forsikring dækningen og henviste til, at man havde taget udgangspunkt i, at min klient angiveligt skulle have arbejdet 50 % af normal arbejdstid. Dette under henvisning til, at min klient havde arbejdet op til 4 timer om dagen (bilag 15).

På baggrund af en tilkendt førtidspension betalte Codan Forsikring fuld ydelse fra 1. august 2002.

Ved skrivelse af 6. november 2002 blev der foretaget en nærmere gennemgang af fremsendte sagsakter herunder pensionssagens akter fra Roskilde Kommune, hvoraf det fremgik, at min klient i efteråret 2000 arbejdede 2 - 4 timer om dagen, men ikke 20 timer om ugen.

Ved journaludskrift af 26. september 2001 blev det tilkendegivet, at min klient arbejdede 10 - 16 timer om ugen.

Ud fra de foreliggende sagsakter er det således dokumenteret, at min klients arbejdstider har været svingende, men ikke har været stabile på 20 timer på noget tidspunkt (bilag 16).

På denne baggrund anmodede Codan Forsikring om årsregnskaber for de forudgående år, jfr. bilag 17.

3. 61.824

…

Codan Forsikring fastholdt ved skrivelse af 27. marts 2003 sin vurdering, jfr. bilag 19.

Ved skrivelse af 7. maj 2003 blev der klaget over denne vurdering, idet der særligt blev henvist til, at indtjeningen i årsopgørelserne ikke kunne lægges til grund for min klients reelle arbejdsindsats, idet en del af det indtjente beløb var sygedagpenge fra kommunen, der ikke skal medtages i årsopgørelser eftersom der er tale om en social ydelse (bilag 20).

Codan Forsikring har imidlertid fastholdt sin vurdering, jfr. bilag 21.

Det gøres gældende, at min klient på intet tidspunkt under forløbet har arbejdet hvad der svarer til 50 %, og dette understøttes af de sociale akter, de lægelige sagsakter samt årsindkomsten. Særligt i 2001 fremgår det, at min klient har modtaget sygedagpenge for et beløb, der svarer til mere end 50 % sygemelding."

Selskabet har ved skrivelse af 12/9 2003 til nævnet redegjort for sagen således:

"Vi modtog den 20. september 2000 en anmeldelse af tab af erhvervsevne fra forsikrede. …

Det fremgik af anmeldelsen, at forsikrede siden den 28. august 2000 havde arbejdet 2-3 timer om dagen. Det fremgik endvidere, at han var selvstændig antikvitetshandler, og at hans arbejde var meget alsidigt, idet han udførte håndværksarbejde, kontorarbejde, salgsarbejde, ledelse, kørsel og afsyring af møbler. Det fremgik endvidere, at forsikrede havde haft en årsindtægt i 1999 på ca. 216.000 kr. og at han modtog nedsatte dagpenge.

Vi modtog herefter akter fra Roskilde Kommune. Det fremgik bl.a. af kommunens notat fra 25. september 2000:

... Er raskmeldt 50%. ...

Det fremgik bl.a. af kommunens notat fra 6. oktober 2000:

…

Beskriver konstante smerter (hoved) Koncentrationsbesvær, lydfølsom. Kan arbejde 2-4 timer effektivt og skal så hvile. Kl. opl. at han sover om natten.

…

Efter at have indhentet yderligere oplysninger fra bl.a. forsikredes egen læge, bevilgede vi udbetaling af halve forsikringsydelser og fritagelse for betaling af halvdelen af forsikringspræmien.

Vi fulgte herefter løbende med i forsikredes situation og vi bevilgede fortsat halve ydelser på forsikringen.

Fra akterne i sagen skal vi kort fremhæve følgende fra notat af 28. november 2001 fra neurologisk ambulatorium, Amtssygehuset i Roskilde:

... Patienten kan stadig på grund af hovedpinen ikke arbejde mere end 10 til 20 timer om ugen. ...

Af notat fra den 11. januar 2002 fra hovedpinecentret på KAS Glostrup fremgår bl.a.:

... Det kan konkluderes, at der er tale om en betydelig posttraumatisk hovedpine og posteommotionelle gener, men at prognosen på lang sigt er rimelig, således at noget af erhvervsevnen kan genvindes måske. Vi har ingen specifikke behandlingstilbud og pt. har formået ved egen hjælp og stor viljestyrke at bevare erhvervstilknytningen på reduceret tid. Ville være egnet til fleksjob. Afsluttes herfra.

Fra speciallægeerklæring, udfærdiget den 15. marts 2002 af speciallæge i neurologi K.L. kan det bl.a. fremhæves:

…

I forbindelse med arbejdet, har han nogle fysiske krævende funktioner som også stiller krav til, at det skal foregå i en bestemt rækkefølge, når han afsyrer møbler i kar. Den funktion kan han kun klare ca. 1 gang ugentlig en formiddag. Den udløser altid svær hovedpine og utilpashed. Hans hverdag former sig som regel på den måde, at han arbejder et antal timer om formiddagen vekslende fra 2 - 3 - 4 timer. De fleste

dage kan han også arbejde en enkelt eller somme tider flere timer om eftermiddagen. Generelt er hans arbejdstid faldet fra 50-60 timer om ugen til 20-30 timer i snit om ugen. …

Forsikrede og hans advokat har hertil kommenteret, at det drejer sig om en arbejdsindsats på 10-20 timer om ugen.

Det fremgår ligeledes bl.a. af Slutstatus for genoptræningskursus vedr. P.F.S. fra Roskilde Amts Hjerneskadecenter, dateret den 9. juli 2002:

…

Har siden ulykken haft svært ved at klare arbejdet, og kan pga. hovedpine og øget trætbarhed ikke arbejde mere end ca. 10-20 timer ugentligt.

…

Fra samme erklærings afsluttende afsnit kan fremhæves:

Arbejdsprøvning:

PFS har selv fundet, at det bedste for ham er at arbejde et par timer om formiddagen i sin forretning. Herefter kan han tage et middagshvil, og have overskud til familien om eftermiddagen. Dette fungerer nu, og PFS vil formentlig kunne få et skånejob i egen virksomhed. På den måde vil han kunne få en tilfredsstillende hverdag til at hænge sammen uden de store økonomiske, helbredsmæssige eller familiemæssige omkostninger.

Forslag til videreforanstaltninger:

PFS hovedpine er posttraumatisk og kronisk. Han har nu lært at leve med den og tage de nødvendige foranstaltninger så den ikke bliver for invaliderende. Således er hans arbejdsevne væsentlig reduceret, og han har brug for jævnlige pauser i løbet af dagen. ...

De behandlingsformer som PFS selv følger er effektive, og han vil med god gavn kunne fortsætte for på den måde at kunne reducere hovedpinen.

Sagens lægelige akter blev forelagt Codans lægekonsulent, der vurderede, at forsikredes erhvervsevne i hvert fald ikke kunne anses for at være nedsat med mindst 2/3.

6. 61.824

Roskilde Kommune tilkendte med virkning fra den 1. august 2002 forsikrede mellemste førtidspension, svarende til en nedsættelse af erhvervsevnen med mindst 2/3.

Vi var ikke enige i kommunens vurdering af sagen, men bevilgede på trods af dette fulde ydelser med virkning fra den 1. august 2002.

Forsikredes advokat bad os om at revurdere spørgsmålet om ydelser fra den 23. november 2000 og frem til pensionstilkendelsen, hvor vi havde bevilget halve ydelser på forsikringen. Vi udbad os regnskaber for forsikredes virksomhed og efter en vurdering af disse regnskaber fastholdt vi den trufne afgørelse.

Efter en fornyet gennemgang af sagen skal vi fortsat fastholde vores stillingtagen til sagen.

Forsikringen er en personforsikring, der dækker ved tab af erhvervsevne. Det er anerkendt i såvel ankenævns- som domspraksis, at forsikringsbetingelser af nærværende type dækker forsikringstagerens generelle erhvervsevne.

I overensstemmelse med sædvanlig praksis, dækker vi naturligvis i forhold til forsikredes erhvervsevne i hidtidige erhverv, indtil det er muligt at vurdere den generelle erhvervsevne. I det konkrete tilfælde fik vi oplysninger fra Roskilde Kommune om, at forsikrede var 50% sygemeldt i tiden efter ulykken. På den baggrund var der ikke grundlag for at bevilge fulde ydelser i forhold til en vurdering af forsikredes erhvervsevne i hidtidige erhverv. Regnskaberne for årene 2000 og 2001 giver heller ikke basis for den vurdering, at forsikredes erhvervsevne i hidtidige erhverv skulle have været nedsat med mindst 2/3 på noget tidspunkt i perioden.

Følger efter hjernerystelse er normalt stationære 3-6 måneder efter skaden. Der er ingen beskrivelse af en væsentlig bedring i forsikredes helbredstilstand efter denne periode i nogle af de lægelige akter. Tværtimod fremgår det, af 'Referat fra sagsbehandlermøde den 2. april 2002' fra Roskilde Amts Hjerneskadecenter:

PFS er fortsat interesseret i at arbejde 10-12 timer om ugen.

I betragtning af, at forsikrede i hele perioden frem til pensionstilkendelsen har arbejdet 10-20 timer om ugen, og ikke kun 10-12 timer om ugen, som han har angivet at være interesseret i at arbejde, kunne man antage, at der således er sket en forværring af tilstanden. På den baggrund er der ikke basis for tilkendelse af fulde ydelser på noget tidspunkt i perioden fra den 23. november 2000 til den 31. juli 2002.

I forhold til spørgsmålet om dækning i henhold til forsikredes generelle erhvervsevne skal vi angive følgende:

Det fremgår gentagne gange af det lægelige materiale i sagen, at forsikrede arbejder 10-20 timer om ugen. Der er tale om arbejde i hans egen virksomhed og der er tale om alsidigt arbejde - således også håndværksarbejde.

Det skal bemærkes, at forsikrede i sine egne angivelser til selskabet vedvarende har oplyst, at han kan arbejde 0-3 og 1-3 timer om dagen. Dette svarer til 0-15 timer om ugen. Vi finder på baggrund de lægelige akter i sagen ikke at kunne lægge vægt på disse angivelser.

Med beskrivelsen af forsikredes gener og hans helbredstilstand i øvrigt, sammenholdt med det faktum, at forsikrede er i stand til at arbejde 10-20 timer i egen virksomhed, der i lyset af, at den også indbefatter håndværksmæssigt arbejde, ikke kan anses for at være optimalt skånende i forhold til forsikredes gener, er det vores lægekonsulents opfattelse, at tilkendelsen af mellemste førtidspension fra Roskilde Kommune er udtryk for en meget mild vurdering af forsikredes erhvervsevne. På trods af dette har vi valgt at udbetale ydelser svarende til pensionstilkendelsen.

Det er forsikrede, der skal dokumentere, at hans erhvervsevne har været nedsat med mindst 2/3 i perioden 22. november 2000 til 31. juli 2002, for at der er ret til udbetaling af fulde ydelser på forsikringen for perioden. Denne dokumentation foreligger ikke.

8. 61.824

Vi har modtaget regnskaber for forsikredes virksomhed, hvoraf det fremgår, at hans omsætning i 1999 var 810.128 kr., i 2000 var 645.870 kr. (ekskl. Sygedagpenge) og i 2001 var 537.983 kr. (ekskl. Sygedagpenge).

Selv om omsætningen i forsikredes egen virksomhed er faldet efter hans ulykke, er det tydeligt, at han har skabt en omsætning, der overstiger halvdelen af hans tidligere omsætning og i særdeleshed overstiger 1/3 af hans tidligere omsætning. Dette kan sammenholdes med oplysningerne om forsikredes arbejdsindsats i egen virksomhed på 10-20 timer om ugen, idet vi skal minde om, at forsikredes erhvervsevne ikke kan anses for nedsat med mindst 2/3, hvis forsikrede er i stand til at arbejde mere end ca. 12 timer om ugen.

Det forhold, at forsikrede har påvirket indtjening i sin selvstændige virksomhed på grund af omsætningsnedgangen, har ikke relevans i henhold til denne forsikring, da der jo ikke er tale om dækning af erhvervsevnen i hidtidige job, men af den generelle erhvervsevne. Når forsikrede på trods af sin skade er i stand til at skabe en omsætning, der væsentligt overstiger halvdelen af hans hidtidige omsætning i den periode, han søger fulde ydelser for, ville han efter vores opfattelse klart være i stand til at opnå en væsentligt større indtjening for den samme arbejdsindsats, dersom han havde været lønmodtager. Da det er forsikredes generelle erhvervsevne, der er forsikret, kan denne sammenligning foretages umiddelbart.

Med en omsætning, der klart overstiger halvdelen af tidligere omsætning, kan erhvervsevnen ikke anses for at være nedsat med mindst 2/3 for perioden 23. november 2000 til 31. juli 2002. Endnu en gang skal det påpeges, at Codan altså har bevilget halve ydelser på forsikringen for den pågældende periode."

Klagerens advokat har efterfølgende ved skrivelse af 10/12 2003 til nævnet anført:

"Jeg har imidlertid nogle kommentarer til Codans indsigelser af 12. september 2003, og fremsender i den anledning bilag i form af Roskilde Kommunes sagsakter. Codan har henvist til, at der i de kommunale sagsakter ved notat af 25. september er oplyst, at min klient var raskmeldt 50 %. Det fremgår umiddelbart efter, som Codan tilsva-

rende henviser til, at der den 6. oktober blev oplyst, at min klient arbejdede 2 - 4 timer.

Jeg vil dog samtidig henvise til notat af 18. januar 2001, hvori det oplyses, at min klient

'*arbejder fra 1 - 3 timer dagligt og nogle dage slet ikke.'*

Af de yderligere foreliggende kommunale sagsakter fremgår det af notat af 1. oktober 2001:

'Der synes ikke at være anden løsning end pension. Der skal til pensionssagen indhentes oplysninger omkring indtjeningen.'

Modtaget lægeskøn retur fra H.L., skrevet på D2 skemaet. Socialmedicinsk bedømmelse: 'Klienten har erhvervet sig en betydelig hjerneskade med svære smerter og kognitivt funktionstab. Han er selvstændig, og vil gerne have lov til at arbejde i det omfang han kan, men det bliver på et langt lavere niveau end førhen. Jeg kan anskue det på den måde, at han på baggrund af en pension arbejder i beskyttet arbejde hos sig selv på væsentlig nedsat tid. Af hensyn til livskvalitet henvises til hjerneskadecentret med henblik på at leve med sine funktionstab på en bedre måde.'

Sagen drøftet med pensionsafsnittet. Der er grundlag for at førtidspensionist og være selvstændig."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 3. Dækning ved invaliditet.**

...

Nedsættelse af erhvervsevnen foreligger, når den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - at tjene, hvad der i samme egn er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

Hvis erhvervsevnen nedsættes til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne er der ret til udbetaling af fuld GarantiLøn og fuld fritagelse for betaling af præmie.'"

Nævnet udtaler:
Nævnet har gennemgået sagen og finder det på baggrund heraf ikke godtgjort, at klagerens erhvervsevne har været nedsat med 2/3 i perioden fra den 23/11 2000 til den 31/7 2002.

Derfor

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

Marianne Højgaard Pedersen